

Mapping a Path Towards Catalan Independence

Catalunya viu des de fa més de cinc anys un procés polític per deixar de ser una regió d'Espanya i esdevenir un estat independent. Un procés que té vincles amb el que anhelan altres nacions com Escòcia, Flandes o el Quebec, però que alhora té trets distintius que el fan únic, i també, permetin-me dir-ho, exemplar. Un moviment que no va contra ningú, basat en l'exercici de la democràcia, i que té com a objectiu atorgar al nostre país més eines per progressar, per oferir als nostres ciutadans un major benestar. Un país que se sent profundament europeu i que en el futur vol seguir sent, no només membre de la Unió Europea, sinó un actor actiu en la seva construcció.

Per què volen ser un estat petit quan formen part d'un estat més gran? Per què volen deixar de formar part d'un Estat important com és l'Estat espanyol? Per què volen emprendre una aventura arriscada? Se'n sortiran sols? És real aquesta aposta? Aquestes són preguntes que ens formulen i que és probable que vostès també s'hagin plantejat. D'aquí la nostra voluntat de poder explicar, de primera mà, què és el que defensem, per què ho fem, i com ho volem fer. Agraeixo sincerament, en aquest sentit, l'oportunitat que ens ha brindat The Royal Institute of International Affairs.

Si bé és cert que sempre hi ha hagut gent que anhelava la independència de Catalunya, el moviment sobiranista ha agafat el gruix, l'amplitud, la transversalitat i la força els darrers 6 anys. Durant més de trenta anys, la majoria de partits catalanistes i la majoria de la societat catalana van defensar la via autonomista. És a dir, anar assolint cotes de major autogovern dins de l'Estat espanyol. Buscar un encaix que permetés respectar el que som, una nació, amb un camí en comú dins l'Estat. I tot això, acompanyat de dos elements. En primer lloc, un intens exercici de pedagogia, per explicar-nos, per intentar fer comprendre el que és Catalunya. Pensàvem que si ens fèiem entendre, tot seria més fàcil. En segon lloc, i com a aspecte molt important, es va fer una aposta molt ferma per contribuir a l'estabilitat i la governabilitat de l'Estat. Tots els reptes importants que ha afrontat l'Estat espanyol durant els seus anys de democràcia han comptat amb el suport del partit del qual formo part. Tots.

Què és el que ha canviat aquests anys perquè Catalunya hagi decidit emprendre el seu propi camí? Hem de situar-nos a l'any 2010, quan el Tribunal Constitucional, integrat per membres clarament polititzats dels dos principals partits espanyols i alguns d'ells amb el mandat caducat, va dictar sentència contra l'Estatut d'autonomia de Catalunya del 2006, deixant-lo totalment desvirtuat. Cinc anys abans, el Parlament de Catalunya havia aprovat una reforma de l'Estatut d'autonomia, la norma bàsica que regeix el nostre autogovern. Aquell nou Estatut volia ser un pacte bilateral renovat entre Catalunya i Espanya, per poder dotar-nos de més autogovern i més capacitat financera. No sense sacrificis aquell Estatut va ser posteriorment aprovat pel Parlament espanyol i seguidament va ser ratificat pel poble de Catalunya en referèndum. Malgrat això, quatre anys després, el Tribunal Constitucional, fruit dels recursos que hi va presentar el Partit Popular i el Defensor del Poble -i per tant, amb el beneplàcit del Partit Socialista, llavors en el Govern-, va carregar-se literalment els principals

elements de millora del nou Estatut d'autonomia. Prèviament, durant la seva tramitació, el Partit Popular s'havia dedicat a recollir signatures a tot l'Estat espanyol en contra d'aquesta millora de l'autogovern, en un gest indigne.

Com era possible que allò que havien aprovat els dos Parlaments i sobretot els ciutadans de Catalunya en referèndum fos anul·lat quatre anys després per un tribunal deslegitimant i polititzat? La resposta de Catalunya a aquella sentència tan dura va ser una multitudinària manifestació a la ciutat de Barcelona amb un milió de persones al carrer sota el lema "Som una nació. Nosaltres decidim". Aquella sentència, que alguns pocs avui a l'Estat espanyol ja diuen amb la boca petita que va ser un greu error, va donar el senyal definitiu que calia un canvi radical. Que la via seguida fins llavors, l'intent d'encaix de Catalunya a Espanya mai podria ser realitat. Que Espanya no tenia voluntat política de canviar. Es va plantejar una disjuntiva: deixar de ser catalans o apostar per la independència. I una àmplia majoria de ciutadans va decidir iniciar aquest nou camí. En aquell moment, es va produir una desconexió emocional de molts catalans vers Espanya.

Fruit de tot això, l'11 de setembre de 2012, 2013, 2014 i 2015, Diada Nacional de Catalunya, al voltant d'un milió i mig de persones han sortit cada cop al carrer per demanar la independència de Catalunya, en un país on som 7,5 milions d'habitants.

També penso que és oportú assenyalar que el moviment independentista ha pres forma i gruix els darrers anys no des dels extrems o la radicalitat, sinó des de la centralitat. El projecte independentista de Catalunya és la revolució democràtica més potent que hi ha actualment a Europa, i col·loquialment, per il·lustrar-ho, els podria afegir que a més a més és una revolució tranquil·la, feta amb vestit i corbata i amb samarreta, on hi participa ciutadania i institucions, classes populars, classes mitjanes i empresaris del país. Aquesta realitat és la que més inquieta Madrid, perquè és conscient que aquest moviment és imparable.

Val a dir que l'any 2012 Catalunya va realitzar un darrer intent d'acord amb l'Estat espanyol. El nostre Parlament va aprovar una proposta de Pacte Fiscal, una mena de concert econòmic a l'estil del que ja tenen dues regions espanyoles com és el País Basc i Navarra, que els permet recaptar i gestionar tots els seus impostos. La proposta que va sortir de Catalunya, amb un amplíssim consens parlamentari i social, tractava de posar fi al dèficit fiscal que ha patit Catalunya els darrers 30 anys: cada any, de mitjana, una xifra equivalent al 8% del PIB català dels impostos que hem pagat els catalans, se'ls ha quedat l'Estat sense compensació.

La resposta del Govern espanyol a la proposta de Pacte Fiscal va ser un no rotund. Un NO no només a la proposta concreta, sinó també un no a parlar-ne. Davant d'aquesta nova negativa i aquesta nova frustració, el novembre de 2012 es van celebrar eleccions anticipades a Catalunya. El tema central d'aquelles eleccions va ser el dret a decidir, és a dir, el compromís de les diferents forces polítiques de convocar una consulta o referèndum sobre el futur polític de Catalunya. I el resultat va ser que 107 dels 135 diputats del Parlament incorporaven al seu programa aquest compromís explícit. Cal dir que, de manera sostinguda en el temps i fins al dia d'avui, entre un 75 i un 80% dels catalans donen suport a

la convocatòria d'un referèndum, fins i tot per part de votants de partits que oficialment s'hi oposen, i al marge de quina seria la seva opció de vot si es convoqués.

Així doncs, a finals del 2012, el nou Govern va rebre el mandat d'impulsar un referèndum. En aquest punt, novament, la manca de diàleg i el no a tot va ser la resposta del Govern espanyol. Des de Catalunya es tenia clar que amb voluntat política, el referèndum era, i és, perfectament possible i viable. No cal canviar la Constitució. No hi ha un problema jurídic. És únicament un problema de voluntat política.

Davant la negativa del Govern espanyol a fer res, el setembre de 2014, d'acord amb les competències que disposa Catalunya en consultes populars no referendàries, el president de la Generalitat va convocar una consulta per al 9 de novembre d'aquell any amb la pregunta: "Creieu que Catalunya ha de ser un Estat. I en cas afirmatiu, creieu que aquest ha de ser independent?". El 95% dels ajuntaments del país van aprovar una moció en què defensaven el dret dels ciutadans a votar, cosa que demostrà la transversalitat i la fortalesa que tenia aquesta reivindicació. El país hi estava bolcat. Novament, però, l'Estat espanyol va deixar palesa la seva nul·la voluntat de negociar ni tan sols tolerar que es pogués preguntar al poble de Catalunya, i va demanar al Tribunal Constitucional la suspensió de la consulta. Immediatament, amb una rapidesa mai vista, aquest la va suspendre. Vist aquest nou impediment, el president de la Generalitat va anunciar la convocatòria d'un procés participatiu, per al mateix dia 9 de novembre, amb la mateixa pregunta que la consulta, amb l'ajuda de voluntaris per dur-la a terme, com a solució a la suspensió.

Aquest procés participatiu va ser un gran èxit. Malgrat la impossibilitat de disposar del cens i del seu caràcter només simbòlic, 2.305.290 catalans dels 5,4 milions que ho podien fer van anar a votar. Uns dies després, la Fiscalia General de l'Estat, en contra del posicionament dels propis fiscals catalans, va presentar una querella contra el president de la Generalitat de llavors, el senyor Artur Mas, la vicepresidenta del Govern i la consellera d'Ensenyament per delictes de desobediència, prevaricació, malversació de diners públics i usurpació d'atribucions judicials. Fa dos mesos, la Fiscalia ha demanat ampliar la querella contra el conseller de la Presidència del moment. És un delictes posar les urnes perquè la gent voti? Utilitzar la Fiscalia i l'aparell de l'Estat contra aquells que han defensat que cal donar la veu als ciutadans és propi d'una democràcia?

Per culminar el que ha succeït aquests darrers anys a casa nostra, em queda explicar-los les eleccions del 27 de setembre passat. El 9 de novembre de 2014, els catalans van poder votar i expressar la seva opinió, però per poder avançar cap a la independència calia un mandat democràtic. Davant de l'oposició frontal del Govern espanyol a la via del referèndum, només ens quedava una opció, que afortunadament només depenia de nosaltres: convocar unes eleccions anticipades i convertir-les en el plebiscit que no ens havien deixat fer sobre la independència.

El 27 de setembre el poble de Catalunya es va expressar a les urnes, va votar massivament, amb un 74,9% de participació, la més alta de tota la història en unes eleccions al Parlament de Catalunya, i va donar un missatge clar de quin és el camí preferit. Els partits independentistes van aconseguir la majoria absoluta de diputats. En total, 72 diputats

favorables a la independència d'un total de 135. Els partits contraris a la independència es van quedar amb 52 seients. Finalment, 11 diputats van ser per un partit que no s'ha posicionat ni a favor ni en contra de la independència, però que és favorable a la convocatòria d'un referèndum. En percentatges, els partidaris de la independència van aconseguir el 47,74% i els contraris a la independència, el 39,17%.

Una majoria dels catalans es va posicionar a favor de la independència, d'iniciar una via pròpia, per defensar el que som, però sobretot, com deia abans, per progressar i per disposar de major benestar. És cert que el resultat és ajustat i no té l'amplitud que ens hauria agradat, però la independència és l'opció que va guanyar les eleccions. Creiem que tenim majoria per iniciar el procés cap a la independència, però per culminar-lo ens caldrà una majoria que haurà de ser més àmplia. Aquesta serà una tasca que caldrà fer aquests propers temps. És per a nosaltres un element més de motivació, i estem convençuts que ho aconseguirem.

Ens vam presentar a les eleccions amb el compromís de tenir enllestit el pas cap a la independència en aproximadament 18 mesos. Durant aquest temps, el compromís és preparar i deixar a punt les estructures d'estat de què actualment no disposem i que són necessàries per funcionar com un estat independent. Un cop culminat aquest procés, serà el torn altra vegada dels ciutadans, que hauran de decidir a les urnes si opten per elegir un nou parlament constituent i avançar definitivament cap a la proclamació de la independència. No farem el pas definitiu sense una pantalla de validació democràtica.

Per culminar la meva intervenció, m'agradaria explicar-los com estem fent aquest procés i com el volem culminar. Explicar-los, en definitiva, en què consisteix aquesta via catalana.

Primer. Aquest és un procés basat en tot moment en l'exercici de la democràcia. El moviment de la gent ha estat el gran motor d'aquest camí cap a la independència. Serà el poble de Catalunya el que s'expressarà i haurà de decidir en tot moment. En aquest sentit, cal preguntar-se: Qui té por de la democràcia? Qui té por que els ciutadans s'expressin i decideixin? Algú que s'oposa a aquest exercici de radicalitat democràtica és realment un demòcrata? Cal apuntar que, certament, el marc jurídic és fonamental per a la convivència i per a l'exercici de la pròpia democràcia. Ara bé, el marc jurídic ha d'estar al servei de la democràcia, i no pas a l'inrevés.

Segon. Aquest és un procés que es desenvolupa de manera pacífica i amb ple respecte per la convivència i la concòrdia. A Catalunya hi ha confrontació d'idees, de projectes polítics, però això va acompanyat d'un respecte i una convivència exemplars. La cohesió al nostre país es manté intacta, i de fet, és un dels valors més preuats de la nostra societat.

Tercer. Hem defensat sempre el diàleg i el defensarem durant tots els estadis del procés. Nosaltres mai hi renunciarem, mai ens aixecarem de la taula de negociació. Volem dur a terme aquesta transició amb diàleg amb l'Estat espanyol, amb la Unió Europea i amb la comunitat internacional. Creiem que la via del diàleg és la millor per a tothom. Cal assenyalar que per aconseguir la independència només hi ha dues vies pacífiques: la via

unilateral i la via pactada. Nosaltres hem optat d'entrada pel diàleg, la negociació i l'acord. És la més beneficiosa per a tothom i, per contra, la via unilateral conté elements negatius i inconvenients per a totes les parts. Per això, en les darreres setmanes m'he reunit amb el president del Govern espanyol en funcions, Mariano Rajoy, i amb els principals líders dels partits polítics espanyols: Pedro Sánchez, Pablo Iglesias i Albert Rivera.

Quart. Volem ser un nou Estat, i volem ser-ho en el marc de la Unió Europea. No ens imaginem cap altre escenari de futur que no sigui aquest. Els catalans som i serem europeus. La Unió Europea és la nostra família política, una llar on ens sentim còmodes i amb qui compartim referents, valors i principis. I de cara al futur, volem ser participants en primera persona d'aquest projecte de construcció europea, des d'una visió mediterrània que ens atorga personalitat.

Tot el que s'ha construït aquest darrer mig segle a Europa és una història d'èxit, amb un balanç altament positiu, tot i que tampoc no hem d'obviar que hi ha mancances i coses que cal millorar. És feina nostra avançar en la direcció bona per enfortir el projecte d'integració europea i l'espai de convivència comú.

M'agradaria fer dos breus apunts sobre el referèndum que celebraran vostès el proper 23 de juny sobre la seva permanència a la Unió Europea, amb tot el respecte i la prudència que requereix un assumpte que jo observo des de fora. En primer lloc, una vegada més, s'ha demostrat que Europa és prou flexible per adaptar-se a les necessitats polítiques del moment. Posa sempre per davant el pragmatisme i l'oportunitat per davant de l'ortodòxia i els tractats. Dic això per a aquells que dins l'Estat espanyol insisteixen que una Catalunya independent quedarà fora d'Europa. Davant d'una casuística nova mai donada fins ara, estem convençuts que es trobarà una solució satisfactòria per a tothom. En segon lloc, davant d'alguns que es plantegen abandonar la Unió Europea, nosaltres afirmem solemnement que ens volen quedar. Seria sorprenent que s'animés a quedar-se a un dels socis que ara debat si cal marxar –cosa que no critico pas-, i que es volgués fer fora a aquells que es volen quedar. En resum: si Europa s'ha reformat per evitar que el Regne Unit marxi de la Unió Europea, també sabrà adaptar-se perquè Catalunya continuï a la Unió Europea quan sigui un estat independent.

Cinquè. Aspirem a unes relacions molt properes i amistoses amb l'Estat espanyol. Els vincles familiars, afectius, socials, històrics, culturals i econòmics entre Catalunya i Espanya són obvis en l'actualitat i ho continuaran sent en el futur quan siguem independents.

El desig de llibertat, d'escoltar la gent, de canviar per millorar, de construir, l'esperança, la il·lusió són alguns dels elements que mouen el projecte polític perquè Catalunya esdevingui un estat. És una aspiració legítima, com ha estat la de molts altres països que han esdevingut independents les darreres dècades. Cap d'ells, per cert, s'ha volgut fer enrere després. Ara volem la nostra oportunitat, i a més ho volem fer a la nostra manera, a la catalana, amb exemplaritat, democràcia, pacíficament, amb civisme i respecte, no com un problema sinó com una oportunitat.

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Oficina del President

Gabinet de Premsa i Comunicació

Durant molts anys, Catalunya va pensar que ajudant Espanya a modernitzar-se, a democratitzar-se i regenerar-se, sent, en definitiva, l'avantguarda d'Espanya, li aniria bé a ella i li permetria prosperar. Aquesta és una etapa que s'ha acabat i en volem començar una de nova. I estem convençuts que aquest procés polític que ha emprès el nostre país pot situar Catalunya com a exemple d'un procés d'avantguarda democràtica en el si de la Unió Europea.

Moltes gràcies per la seva assistència i per la seva atenció.

Londres, 12 de maig de 2016